

Jeugdstem: tussen theorie en praktijk

Artikel 3 van het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK) is helder: bij alle beslissingen die over een kind worden genomen, moet altijd eerst worden gekeken **wat het beste is voor dat kind**. Het klinkt logisch en goed — een regel die de belangen van jongeren centraal zet. Maar als je naar de praktijk kijkt, blijkt dat deze regel vaak een papieren tijger is. Zeker in de jeugdhulp en jeugdbescherming hoor ik regelmatig jongeren zeggen: “Ze zeggen dat ze naar mij luisteren, maar echt gebeuren doet het niet.”

Dat is het pijnlijke verschil tussen theorie en praktijk. Artikel 3 IVRK is wettelijk de norm, en iedereen die met jeugdigen werkt, zou dit moeten respecteren. Hulpverleners, rechters, gemeentes — zij hebben allemaal de taak om ervoor te zorgen dat de veiligheid, gezondheid en het geluk van het kind altijd voorop staan. Ook moet er naar de mening van het kind worden geluisterd. Toch gebeurt het vaak dat jongeren zich niet gehoord voelen, of dat beslissingen vooral worden genomen zonder hun echte input.

Hoe kan dat? **Jeugdhulp en jeugdbescherming werken met regels, procedures, instanties en belangen die botsen**. Een

gecertificeerde instelling wil bijvoorbeeld een bepaalde maatregel in stand houden omdat zij denken dat het nodig is, terwijl de jongere daar anders over denkt.

Familierechters, die volgens het IVRK ook beweringen moeten toetsen, **nemen kritiekloos over wat hulpverleners zeggen**, zonder altijd goed te kijken naar wat de jongere zelf zegt. Daardoor blijft het gevoel van machteloosheid bestaan. Daarnaast speelt mee dat gemeenten formeel verantwoordelijk zijn voor het inkopen en toezicht op jeugdhulp. Maar in de praktijk sturen zij de opdrachten door naar gecertificeerde instellingen en zien zij er niet altijd op toe of het ook écht goed gaat. Zonder goede controle en een krachtige stem van de jeugdige zelf, blijven fouten en onvrede onzichtbaar. Juist daarom is het zo belangrijk dat jongeren een veilige en anonieme plek krijgen om hun stem te laten horen. Daarvoor is het formulier ‘Jeugdstem’ ontwikkeld.

Dit formulier geeft jongeren de kans om eerlijk te vertellen wat er speelt, wat zij nodig hebben, en waar het misgaat. Anoniem, zodat ze niet bang hoeven te zijn voor gevolgen. Met deze gegevens kunnen problemen

worden gesignaleerd en bespreekbaar gemaakt, en kunnen gemeenten worden aangespoord om beter toezicht te houden. Het is een veelbelovende stap om de kloof tussen wat in theorie moet en wat in de praktijk gebeurt te verkleinen.

Maar dit is pas het begin. Het echte werk begint wanneer hulpverleners, rechters en beleidsmakers **deze stemmen ook echt gaan horen** en meenemen in hun besluiten. De stem van het kind moet geen bijzaak zijn, maar het uitgangspunt van alles wat er gebeurt. Want alleen dan kunnen we het waarmaken wat artikel 3 IVRK belooft: dat het belang van het kind echt altijd voorop staat.

Daarom is het belangrijk dat iedereen die met jeugdigen werkt, zich blijft inzetten om de praktijk te verbeteren. Niet alleen door regels op te stellen, maar door jongeren écht te betrekken, ze serieus te nemen en hen ruimte te geven om hun verhaal te doen. Zo wordt ‘Jeugdstem’ niet alleen een formulier, maar een beweging: een **krachtig middel voor jongeren om invloed te krijgen** op hun eigen leven en toekomst.

Youri Hazeleger
joet@joet.nl